

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: st. sekr. sądowy Dominika Kołpa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 grudnia 2019 r. w Warszawie

sprawy P. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania P. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 8 lutego 2017 r., znak: (...)

1. oddala odwołanie,

2. przyznaje adwokatowi M. G. od Skarbu Państwa Kasa Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt) powiększoną o podatek VAT tytułem wynagrodzenia za udzielenie ubezpieczonemu nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu.

UZASADNIENIE

P. Z. w dniu 27 lutego 2017 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 8 lutego 2017 r., znak: (...) W jego ocenie organ rentowy błędnie odmówił mu prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Ubezpieczony stwierdził, że urodził się z wadą słuchu, a hałasy i głośnie seanse filmowe towarzyszące mu podczas pracy od 2000r. w kinie Silver S. w W. wpływały na stopniowe pogorszenie jego słuchu. Ponadto uznał, że obecnie całkowicie nie słyszy, ponieważ odczytuje słowa osób jedynie po ich ruchach warg (odwołanie z dnia 27 lutego 2017 r., k. 2 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 14 marca 2017 r. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy wskazał, że na mocy orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 20 stycznia 2017 r. odwołujący został uznany za częściowo niezdolnego do pracy i ustalono, że niezdolność powstała w okresie jego dzieciństwa. Wobec powyższego, zdaniem ZUS, ubezpieczony nie spełnił przesłanki z art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bo niezdolność do pracy nie powstała w czasie zatrudnienia odwołującego albo nie później niż w okresie 18 miesięcy od jego ustania. W ocenie organu rentowego złożone odwołanie nie wnosi do sprawy nowych okoliczności dotyczących stanu zdrowia ubezpieczonego, co skutkuje uznaniem, że zaskarżona decyzja została wydana w sposób prawidłowy (odpowiedź na odwołanie z dnia 14 marca 2017 r., k. 3 a. s.)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. Z., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 30 grudnia 2016 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W ramach postępowania przed organem rentowym, lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 20 stycznia 2017 r. uznał badanego za trwale częściowo niezdolnego do pracy. Jednocześnie wskazał, że niezdolność ta powstała w okresie dzieciństwa. Na tej podstawie organ rentowy wydał odmowną decyzję z dnia 8 lutego 2017 r., znak: (...) (wniosek z dnia 30 grudnia 2016 r., k. 1 a. r., orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 20 stycznia 2017 r., k. 59 a. r. i decyzja organu rentowego z dnia 8 lutego 2017 r., k. 63 a. s.).

W dniu 17 grudnia 1986 r. zdiagnozowano u ubezpieczonego obustronne uszkodzenie słuchu od dzieciństwa. Wówczas potwierdzono istniejący znaczny obustronny niedosłuch zmysłowo-nerwowy. W trakcie badań odwołującego przeprowadzonych przez biegłych sądowych rozpoznano lewoboczne skrzywienie przegrody nosa zwięzające jego przewód, obustronne uszkodzenie słuchu zmysłowo-nerwowe znacznego stopnia graniczące z głuchotą oraz zaburzenia mowy. Aktualnie odwołujący korzysta z założonego aparatu słuchowego na prawym uchu. Jego mowa jest niezrozumiała, przez co ma poważne trudności w komunikowaniu się z innymi osobami. W konsekwencji jest on trwale częściowo niezdolny do pracy od dzieciństwa, ponieważ uszkodzenie słuchu nie rokuje poprawy. Niezdolność powstała w dniu 17 grudnia 1986 r., ponieważ zostało wówczas stwierdzono u odwołującego obustronne uszkodzenie słuchu zmysłowo-nerwowe. Jednocześnie na przełomie lat nie nastąpiła zmiana stanu zdrowia ubezpieczonego w zakresie laryngologicznym, bowiem jego schorzenia obejmujące stan słuchu i zaburzenia mowy nie uległy poprawie ani istotnemu pogorszeniu. Stan słuchu odwołującego wraz z jego wiekiem może ulec dalszej progresji. Mając powyższe na uwadze, ubezpieczony może podjąć pracę jedynie w zakładach pracy chronionej albo w specjalnie dostosowanych warunkach pracy. Odwołujący jest w stanie wykonywać szereg czynności związanych z bardzo lekką pracą fizyczną, która nie wymaga konieczności częstej komunikacji ani specjalistycznego wyszkolenia (opinia biegłego sądowego audiologa S. K., k. 32-35 a. s., opinia biegłego sądowego z zakresu medycyny pracy S. W., k. 111-114 a. s. oraz opinia biegłego sądowego z zakresu medycyny pracy K. Z., k. 172-173 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych oraz na podstawie opinii biegłych sądowych z zakresu audiologii i medycyny pracy. Autentyczność zgromadzonych dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron, dlatego Sąd uznał je za pełnowartościowy materiał dowodowy. W ocenie Sądu opinie sporządzone przez biegłych sądowych były wiarygodne, bowiem przeprowadzona przez nich ocena stanu zdrowia odwołującego w przeważającym zakresie była tożsama. Wszyscy biegli wskazali, że schorzenia odwołującego powodują częściową niezdolność do pracy. Nadto uznali, że nie doszło do poprawy stanu słuchu. Jednocześnie stwierdzili, że dokumentacja medyczna zawarta w aktach sprawy nie daje podstaw do ustalenia, aby stan słuchu i zaburzenia mowy odwołującego uległy istotnemu pogorszeniu. Z opinii biegłych S. K. i K. Z. wynika, że niezdolność do pracy odwołującego powstała w czasie jego dzieciństwa w dniu 17 grudnia 1986 r. Data graniczna niezdolności została ustalona na podstawie postawionej diagnozy obustronnego uszkodzenia słuchu zmysłowo-nerwowego przez lekarzy Kliniki (...) w W.. W ocenie Sądu ten dokument jako pierwszy dowodzi tego, że wówczas rozpoznano u ubezpieczonego problemy ze słuchem. W związku z tym należało uznać, że od tej daty był on częściowo niezdolny do pracy. Mając powyższe na uwadze nie zasługiwały na uwzględnienie wnioski wyprowadzone w opinii biegłego sądowego S. W. w zakresie, w jakim wskazał, że nie można ustalić dokładnej daty powstania niezdolności do pracy. Jak wspomniano powyżej, wiarygodność zgromadzonej dokumentacji nie budziła wątpliwości stron postępowania, a więc na jej podstawie należy stwierdzić, że odwołujący jest częściowo niezdolny do pracy od dnia 17 grudnia 1986 r. Jednocześnie strony postępowania nie wnosiły uwag ani zarzutów do ostatniej opinii biegłego sądowego sporządzonej w niniejszej sprawie, co dodatkowo wskazuje na jej wiarygodność i rzetelność.

Ponadto, w ocenie Sądu wniosek pełnomocnika odwołującego o dopuszczenie dowodu z przesłuchania samego ubezpieczonego na okoliczność stanu jego zdrowia był bezzasadny. Sąd doszedł do przekonania, że w sprawach o rentę zarówno zeznania świadków, jak i zainteresowanej strony nie mogą stanowić dowodu materialnego, ponieważ ogólną zasadą prawa emerytalno-rentowego jest wyrokowanie w sprawach o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności

do pracy tylko i wyłącznie na podstawie opinii biegłych sądowych z zakresu specjalności dotyczących chorób osoby badanej. Sąd uznał, że przedmiotowy wniosek, jako bezzasadny, prowadziłyby jedynie do przedłużenia postępowania.

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał zgromadzony materiał dowodowy za wystarczający do wydania rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie P. Z. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...), Oddział w W. z dnia 8 lutego 2017 r., znak: (...) jest niezasadne i podlega oddaleniu.

W myśl art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., 887 z późn. zm.) zwana dalej „ustawą”, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1. jest niezdolny do pracy;
2. ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
3. niezdolność do pracy powstała w okresach składkowych wymienionych w ustawie, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Na podstawie art. 57 ust. 2 ustawy, przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Zgodnie z art. 58 ust. 1 ustawy warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

W niniejszej sprawie Sąd doszedł do przekonania, że odwołujący spełnił przesłankę wynikającą z dyspozycji art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy, a mianowicie jest częściowo niezdolny do pracy. Drugim warunkiem nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy jest posiadanie wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, co wynika z art. 57 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 58 ust. 1 ustawy. Posiadanie wymaganego stażu ubezpieczeniowego uzależnione jest od daty powstania niezdolności do pracy. Dla nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy istotne zatem jest, aby niezdolność ta powstała w okresach wymienionych w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy. Wówczas możliwe jest stwierdzenie, że naruszenie sprawności organizmu powoduje utratę zdolności do pracy przynajmniej zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji zawodowych w myśl art. 12 ust. 3 ustawy i uniemożliwia dalszą aktywność zawodową.

Sąd na podstawie wniosków wyprowadzonych z opinii biegłych sądowych dokonuje rozstrzygnięcia w sprawie, w której przedmiotem sporu jest prawo do renty

z tytułu niezdolności do pracy. Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu i możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, a także wykonywanie dotychczasowej pracy lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego. W tym zakresie bierze się również pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Dla oceny zdolności do pracy konieczne jest ustalenie stanu zdrowia i jego wpływu na możliwość wykonywania pracy zarobkowej. Poczynienie takich ustaleń wymaga wiadomości specjalnych, wobec czego w postępowaniu sądowym niezbędne jest przeprowadzenie na tę okoliczność dowodu z opinii biegłych sądowych, co jest zgodne z art. 278 § 1 k.p.c., ponieważ z reguły nie jest możliwe dokonanie takich ustaleń samodzielnie przez sąd (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., sygn. akt I UK 356/04). Sąd nie powinien bowiem zastępować biegłych, jeżeli chodzi o uzyskanie

specjalnych wiadomości medycznych w zakresie podstawowej przesłanki przysługiwania uprawnień rentowych. Taka ocena nie może być abstrakcyjna i oderwana od rodzajów wcześniej wykonywanego zatrudnienia oraz posiadanych kwalifikacji zawodowych, a także możliwości i celowości przekwalifikowania zawodowego ubezpieczonego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., sygn. akt I UK 37/05).

Sąd zważył, że wnioski zawarte w opiniach sporządzonych przez biegłych sądowych z zakresu audiologii i medycyny pracy były ze sobą zbieżne w zakresie dokonanych ustaleń i tworzyły spójną całość. W ocenie Sądu powołani biegli rzetelnie przedstawili swoje stanowiska, które w sposób logiczny uargumentowali. Ubezpieczony wnosił zastrzeżenia jedynie do pierwszej opinii biegłego sądowego z zakresu medycyny pracy, przy czym nie zakwestionował pozostałych dwóch opinii, które również były dla niego niekorzystne. Sąd zważył, że kolejne wnioski związane z dopuszczeniem dowodu z opinii kolejnych biegłych sądowych służyłyby jedynie nieuzasadnionemu przedłużeniu niniejszego postępowania. W ocenie Sądu sporządzone opinie były wyczerpujące, bowiem wynikało z nich, że stan zdrowia odwołującego od momentu rozpoznania głównego schorzenia nie uległ istotnemu pogorszeniu. Opinie były sprzeczne w zakresie możliwości ustalenia daty początkowej powstania niezdolności do pracy. Jedynie biegły S. W. stanął na stanowisku, że zgromadzona dokumentacja medyczna nie pozwala jednoznacznie ustalić kiedy nastąpiło u ubezpieczonego pogorszenie stanu zdrowia skutkujące powstaniem częściowej niezdolności do pracy. Pozostali biegli uznali bowiem, że odwołujący był niezdolny do pracy począwszy od dnia 18 grudnia 1986 r., na co wskazuje dokument wystawiony przez Klinikę (...) w W., znajdujący się w aktach organu rentowego. Najistotniejszym jednak jest, że żaden z biegłych nie stwierdził, jakoby częściowa niezdolność do pracy powstała u odwołującego nie później niż w okresie 18 miesięcy od ustania zatrudnienia. Wnioski zawarte w sporządzonych opiniach przez biegłych sądowych nie dały podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji.

Dla nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy istotne jest, aby niezdolność ta powstała w okresach wymienionych w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy. Wówczas możliwe jest stwierdzenie, że naruszenie sprawności organizmu powoduje utratę zdolności do pracy przynajmniej zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji zawodowych w rozumieniu art. 12 ust. 3 ustawy i uniemożliwia dalszą aktywność zawodową. Wobec tego dla spełnienia warunku określonego w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy przez osobę, której częściowa niezdolność do pracy nie powstała w okresach wyszczególnionych tym przepisem i wykonującą pracę odpowiednią do zachowanych możliwości zdrowotnych przyjmuje się, że wymagane jest pogorszenie stanu zdrowia w stopniu uniemożliwiającym przynajmniej wykonywanie pracy w dotychczasowym ograniczonym stanie zdrowia zakresie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2018 r., sygn. akt II UK 418/17, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2002 r., sygn. akt II UKN 115/01, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 25 maja 2016 r., sygn. akt III AUa 597/15)

Przepis art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wymaga, aby niezdolność do pracy powstała w okresach w przepisie tym wskazanych. Pogorszenie istniejącej przed podjęciem zatrudnienia niezdolności do pracy w ramach danego jej stopnia uzasadnia prawo do renty, gdy po pierwsze - powstało w okresach wskazanych w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy oraz po drugie - spowodowało autonomicznie utratę zdolności do wykonywania pracy w dotychczasowym zakresie. Istotne pogorszenie stanu zdrowia uzasadniające nabycie prawa do świadczenia rentowego występuje, gdy następstwa postępującego schorzenia istniejącego przed podjęciem zatrudnienia i powodującego całkowitą niezdolność do pracy, powstałe w okresach wymienionych w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy, samodzielnie spowodowały utratę zdolności do wykonywania pracy odpowiadającej dotychczasowym możliwościom zdrowotnym ubezpieczonego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2015 r., sygn. akt I UK 357/14).

Sąd Okręgowy zważył, że pogorszenie stanu zdrowia u osoby częściowo niezdolnej do pracy, choćby nie oznaczało ewolucji tej niezdolności w kierunku całkowitej niezdolności do pracy, może oznaczać zajście kolejnego nowego ryzyka ubezpieczeniowego. Do spełnienia przesłanki wynikającej z art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej wymagane jest pogorszenie stanu zdrowia w stopniu uniemożliwiającym przynajmniej wykonywanie pracy w dotychczasowym

ograniczonym stanem zdrowia zakresie. W sytuacji odwołującego takie pogorszenie nie nastąpiło, bowiem nadal może wykonywać on pracę niewymagającą specjalnego przeszkolenia czy konieczności częstego komunikowania się ze współpracownikami. Ubezpieczony jest w stanie podjąć zatrudnienie w warunkach pracy chronionej związane z wykonywaniem bardzo lekkiej pracy fizycznej. Podkreślenia wymaga nadto, że stanowisko odwołującego odnoszące się do ostatecznej opinii biegłego sądowego sporządzonej w niniejszej sprawie nie zawiera merytorycznych zastrzeżeń, a więc nie powoduje potrzeby dalszego prowadzenia postępowania dowodowego.

Sąd mając na uwadze powyższe, oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Odwołujący reprezentowany był przez pełnomocnika z urzędu adwokata M. G.. W związku z tym Sąd przyznał na rzecz pełnomocnika kwotę 180,00 złotych w oparciu o § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714), którą następnie powiększył na podstawie § 4 ust. 3 tego rozporządzenia o stawkę podatku VAT.

Zarządzenie:(...)